

16 Δεκεμβρίου 2020

Μητροπολίτης Λεμεσού Αθανάσιος: Ιατρείο η Εκκλησία

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Μητροπ. Λεμεσού Αθανάσιος](#)

Θα προσπαθήσουμε παιδιά να έχουμε μια σειρά ομιλιών σε μια βάση για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε στην αληθινή γνώση της πνευματικής ζωής, διότι οι πατέρες της εκκλησίας μας, έδιδαν πολλή βάση και πολλή προσοχή, ώστε ο άνθρωπος από την αρχή που θα αρχίσει να ξεκινήσει την πνευματική του ζωή να βάλει πολύ σωστά τα πράγματα μέσα του.

Διότι η πνευματική ζωή, η εν Χριστώ ζωή έχει πολλή λεπτότητα, και πολλή ακρίβεια. Είναι παραδείγματος χάριν όπως μια χημική εξίσωση στην οποία τα στοιχεία πρέπει να μπουν με πολύ σωστό τρόπο, διότι αν δεν τοποθετηθούν σωστά θα έχουμε λάθος αποτελέσματα και καμιά φορά αυτά τα αποτελέσματα είναι πολύ οδυνηρά κυρίως στον πνευματικό χώρο, στην πνευματική πορεία μας, και έτσι έδιδαν πολύ προσοχή ώστε από την αρχή που θα αρχίσει ο άνθρωπος να λάβει σωστές γνώσεις, την σωστή γνώση.

Γι' αυτό και εγώ θεώρησα καλό να αρχίσουμε να μιλούμε από την πρώτη βάση, από την βάση αυτή της γνώσεως του ανθρώπου. Οι Άγιοι Πατέρες αν και ήσαν άνθρωποι πνευματικοί και θεολόγοι, όχι με την έννοια των σημερινών που σπουδάζουν σε πανεπιστήμια και παίρνουν ένα χαρτί που λέει θεολόγοι, αλλά ήταν θεολόγοι άνθρωποι οι οποίοι μιλούσαν με τον Θεόν.

Ομιλούσαν περί Θεού από την εμπειρία τους, έγραψαν λόγους και έργα περί του ανθρώπου. Ακόμα ξέρετε ότι η αγία γραφή, η παλαιά διαθήκη αρχίζει τον λόγο της προς τους ανθρώπους με το να ομιλεί περί της κτήσεως του κόσμου και της κτίσεως του ανθρώπου. Έτσι λοιπόν και εγώ σήμερα θα προσπαθήσω να πω μερικά πράγματα γι' αυτό το μεγάλο γεγονός, για να καταλάβουμε το πόση σημασία έχει

το να είναι κανείς άνθρωπος και το ότι πόση σημασία έχει το ότι ο Θεός έγινε άνθρωπος και έδωσε σε εμάς την δυνατότητα να γίνουμε Θεοί.

Γι' αυτό λοιπόν θα πω μερικά πράγματα που ασφαλώς θα ξέρετε κι από τα σχολεία από τα παιδικά χρόνια αλλά είναι απαραίτητα για να μπορέσουμε πάνω σε αυτά, να οικοδομήσουμε το υπόλοιπο οικοδόμημα, το οποίο με την χάρη του Θεού θα προσπαθήσουμε να επιτύχουμε.

Είναι γνωστό σε όλους μας ότι λέμε στην εκκλησία, ότι ο Θεός έγινε άνθρωπος για να θεώσει τον άνθρωπο. Εμείς οι σημερινοί άνθρωποι, δηλαδή οι άνθρωποι οι μετά την πτώση του πρώτου Αδάμ, δηλαδή του πρώτου ανθρώπου, δεν γνωρίζουμε πώς ο άνθρωπος βγήκε από τα χέρια του Θεού. Ξέρουμε βέβαια από την Αγία Γραφή ότι ο Θεός έκανε τον άνθρωπον κατ' εικόνα Του και καθ' ομοίωση Του.

Η Αγία Γραφή δεν είναι ένα βιβλίο επιστημονικό ούτε βιβλίο ανθρωπολογίας, ούτε γεωγραφίας, ούτε αστρονομίας, ούτε τίποτα από όλα αυτά. Και είναι γελοίοι φόβοι αυτοί οι οποίοι παρουσιάζονται κατά καιρούς οι οποίοι φοβούνται μήπως αν τυχόν βρεθούν απολιθώματα ή αν τυχόν βρεθούν αστροναύτες, οι οποίοι θα ανακαλύψουν άλλες ζωές σε άλλους πλανήτες, τότε τί θα πάθει η εκκλησία δηλαδή, και τί θα πάθει η Αγία Γραφή, τρόπον τινά κινδυνεύει να καταρρεύσει.

Δεν υπάρχει κανένας τέτοιος κίνδυνος διότι η Αγία Γραφή μίλησε περί άλλου γεγονότος. Το γεγονός το οποίο αφορά εμάς τους χριστιανούς είναι ότι ο Θεός εκ του μη όντος, εκ του μηδενός, από άπειρη αγάπη κινούμενος δημιουργήσε τον άνθρωπον. Δημιούργησε τον άνθρωπο κατ' εικόνα δική Του και καθ' ομοίωσιν Του.

Δηλαδή του έδωσε την εικόνα του, όλα τα χαρίσματα που έχει αυτός, δηλαδή τρόπον τινά έκανε ένα αντίτυπο του εαυτού του, μία φωτογραφία του εαυτού του, αυτό σημαίνει κατ' εικόνα. Όσα έχει ο Θεός στην φύση του τα έδωσε ως δώρο, ως δωρεά-χάρη, σε μας, και έτσι δεικνύει την μεγάλη αξία του ανθρώπου, διότι ο άνθρωπος είναι ο βασιλιάς όλης της κτήσεως, είναι το κέντρο ολοκλήρου της δημιουργίας.

Γνωρίζουμε από την αποκάλυψη ότι ο πρώτος άνθρωπος, ο Αδάμ, ο οποίος είχε ως κύριο έργο στον παράδεισο (σ' αυτόν τον χώρο που ο Θεός τον έβαλε, λειτουργούσαν όλες οι δυνάμεις μέσα του φυσιολογικά). Κι έτσι ολόκληρη η αγάπη του, ολόκληρη η επιθυμία του, ολόκληρος ο νους του, ολόκληρη η καρδιά του, η ισχύς του η δύναμή του, λειτουργούσαν προς τον Θεόν και δια του Θεού στη κτίση. Αγκάλιαζε τη κτίση ολόκληρη με φυσικό τρόπο ο Αδάμ, διότι ολόκληρες οι δυνάμεις του ήσαν ενοποιημένες δεν είχε ακόμα διασπασθεί η προσωπικότητά του.

Ξέρουμε ότι μετά την παράβαση της εντολής του Θεού αμέσως διακόπηκε η

κοινωνία με το Θεό, διασπάσθηκε η προσωπικότητα και έτσι έχουμε πλέον την εισβολή μέσα στον άνθρωπο των παθών και της αμαρτίας. Η αμαρτία και τα πάθη δεν είναι τίποτε άλλο παρά διαστροφές των ανθρωπίνων κατά φύσιν ενεργειών αυτών δηλαδή των δωρεών που ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο. Δηλαδή ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο την αγάπη, αφού αυτός είναι αγάπη, και διεστράφη η αγάπη και έγινε μίσος. Από ανιδιοτελής αγάπη έγινε ιδιοτελής αγάπη.

Ο Θεός έδωσε στο νου του ανθρώπου ως έργο, την αδιάλειπτη προσευχή, η αδιάλειπτη προσευχή δεν είναι τίποτε άλλο παρά η συνεχής θεωρία του Θεού, κι όμως με την πτώση σταμάτησε αυτό το έργο και ο νους στράφηκε στην ύλη, στράφηκε στον κόσμο, στη κτίση και ελάτρευσε την κτίση αντί τον Κτίστη. Και έτσι έχουμε τα γεννήματα της ειδωλολατρίας; η οποία βέβαια δεν ήταν μόνον προ Χριστού αλλά συνεχίζει μέχρι σήμερα με διαφορετικές φάσεις και με διαφορετικά ενδύματα.

Έχουμε την πορεία του ανθρώπου μέσα στους αιώνες, έχουμε την αποκάλυψη του Θεού στον εκλεκτό λαό του Ισραήλ, και εν συνεχεία την εισβολή του Θεού στον κόσμο, τη σάρκωση του Θεού Λόγου. Ο Χριστός ήλθε στο κόσμο, όχι για να μας δώσει το ευαγγέλιο ως σύνολο αληθειών. Το ευαγγέλιο δεν είναι ένα βιβλίο όπως το κοράνι το οποίο έπεσε από τον ουρανό και λέει μέσα φιλοσοφίες οι οποίες είναι έτσι αφ' εαυτού τους στηριγμένες έτσι για να αποτελούν ένα νόμο και ένα κώδικα στους ανθρώπους. Το ευαγγέλιο δεν είναι τίποτε άλλο παρά η εμπειρία των Αποστόλων που ζούσαν μαζί με το Χριστό.

Ο Χριστός ήλθε στο κόσμο όχι για να μας αποκαλύψει ιδέες, ή για να μας δώσει μια φιλοσοφία, ή μερικές αρχές, αλλά ήλθε στο κόσμο για να μας δώσει τον Εαυτό Του, ο οποίος δίδεται στο κόσμο καθημερινά στην εκκλησία στη θεία ευχαριστία. Αυτό ήταν το νόημα της σαρκώσεως του Θεού Λόγου.

Και δίδοντας τον Εαυτό Του στο κόσμο, ταυτόχρονα ανέλαβε το κόσμο επάνω του, έγινε άνθρωπος, θέωσε την ανθρώπινη φύση τη δική Του, την ανέλαβε στον ουρανό, την κάθισε εκ δεξιών του Θεού Πατρός και εν συνεχεία μας έδειξε ότι και σε εμάς πλέον ανήκει αυτός ο δρόμος και αυτή η θέση της δόξας του ανθρωπίνου σώματος, του ανθρώπου στο σύνολό του. Ο άνθρωπος πλέον δεν είναι μόνο ψυχή ή μόνο μία ηθικολογία, αλλά συνολικά άνθρωπος σε όλο του το είναι.

Παραλαμβανόμενος ο Θεός στον ουρανό άφησε στο κόσμο την εκκλησία. Και η εκκλησία είναι ακριβώς ο πνευματικός χώρος στον οποίο παραδόθηκε από γενεά σε γενεά, ως εμπειρία πλέον, η γνώση του Θεού, του αληθινού Θεού· έτσι η εκκλησία μας από τότε που ήλθε ο Χριστός, από την ημέρα της Πεντηκοστής, έλαβε σαν παρακαταθήκη, σαν θησαυρό, σαν δώρο, σαν κληρονομιά αυτήν τη χάρη

του Αγίου Πνεύματος.

Και αυτή τη χάρη του Αγίου Πνεύματος δίδει από γενεά σε γενεά στους ανθρώπους, οι οποίοι ακολουθούν αυτή τη μέθοδο της εκκλησίας, τη μέθοδο των Αποστόλων, και έτσι έχουμε μέσα σε αυτή την πορεία το σύνολο των Αγίων οι οποίοι είναι η επαλήθευση του λόγου του Θεού, η επαλήθευση του ευαγγελίου.

Πολλές φορές διερωτώμεθα όλοι και ιδιαίτερα οι νέοι άνθρωποι για το γεγονός της υπάρξεως της αμαρτίας. Και γιατί μια πράξη είναι αμαρτία και τί σημαίνει αμαρτία. Αυτό έχει μεγάλη σημασία για το θέμα μας για τον άνθρωπο. Διότι όπως είπαμε προηγουμένως εμείς, δεν γνωρίζουμε ποιος είναι ο κατά φύσιν άνθρωπος, δεν είδαμε τον πρώτο άνθρωπο. Ξέρουμε τον σημερινό άνθρωπο, τον εαυτό μας, τους γύρω μας, οι οποίοι μπορούμε να πούμε, κανείς από εμάς δεν είναι ο φυσιολογικός άνθρωπος, ο κατά φύσιν άνθρωπος.

Έχουμε δηλαδή τον άνθρωπο που έπλασε ο Θεός, τον Αδάμ, ο οποίος είναι ο κατά φύσιν άνθρωπος, έχουμε μετά την πτώση, τον άνθρωπο που είμαστε εμείς, που γνωρίζουμε, ο οποίος είναι ο παρά την φύσιν άνθρωπος, ο υπάνθρωπος, ας το πούμε και έτσι, έχουμε μετά τη σάρκωση του Χριστού τον νέον Αδάμ ο οποίος είναι ο θεάνθρωπος. Έχουμε τον άνθρωπο, τον υπάνθρωπο, και το θεάνθρωπο.

Τώρα η εκκλησία καλεί όλους μας ο Χριστός να προχωρήσουμε, να αναλάβουμε, να βρούμε τον εαυτό μας, να βρούμε τον πραγματικό εαυτό μας. Αυτή η εύρεση του πραγματικού εαυτού, δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια πορεία επιστροφής προς τα πίσω. Δηλαδή να επιστρέψουμε στην κατά φύσιν δημιουργία μας. Εκεί όπου, όπως ο Θεός μας έπλασε, και εν συνεχεία αφού εργασθούμε αυτόν τον χώρο, αυτήν τη θέση, να υπερβούμε ακόμα και αυτήν τη θέση και να ανέβουμε στην υπερφυσική κατάσταση η οποία είναι η θέωση· και αυτό δεν είναι ηθικολογία ούτε φιλοσοφία, αλλά είναι εμπειρία. Και δόξα τω Θεώ, στην εκκλησία μας μέχρι σήμερα υπάρχουν άνθρωποι και θα υπάρχουν πάντοτε, οι οποίοι έφτασαν σε αυτή την κατάσταση της θεώσεως και σ' αυτή την κατάσταση λειτουργούν πλέον όλες οι ενέργειες τις οποίες έδωσε ο Θεός σε εμάς την ώρα της δημιουργίας μας, και αποδεικνύουν ανά πάσα στιγμή, ότι αυτά τα οποία ο Χριστός φανέρωσε στο κόσμο είναι πραγματικότητες και αλήθεια.

Εάν θέλαμε σήμερα να κατατάξουμε την θεολογία, την εκκλησία, στο Πανεπιστήμιο ας το πούμε, στο χώρο του πανεπιστημίου, θα ήταν μεγάλο λάθος εάν την κατατάσσαμε όπως κατατάχθηκε δυστυχώς στο χώρο της φιλοσοφικής σχολής, ή της νομικής σχολής, ή της ψυχολογικής σχολής, ή των κοινωνιολογικών επιστημών κτλ.

Το ότι στον Ελλαδικό χώρο η θεολογική σχολή κατετάχθηκε στις θεωρητικές επιστήμες, είναι αποτέλεσμα ακριβώς μιας λανθασμένης νοοτροπίας, μιας δυτικής επίδρασης κατά την οποία η θεολογία, η εμπειρία του Θεού ήταν θέμα γνωσιολογικό. Οπότε ήταν φιλοσοφία και ήταν νοησιαρχία. Σήμερα ένας ορθόδοξος, ένας άγιος, θα κατέτασσε άνετα την εκκλησία στην ιατρική σχολή. Διότι η εκκλησία δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένας πνευματικός χώρος, όπου θεραπεύεται ο πνευματικά άρρωστος άνθρωπος. Και δεν τον θεραπεύει ως δια μαγείας, ούτε τον θεραπεύει με ευχές, αλλά τον θεραπεύει με συγκεκριμένη μέθοδο, η οποία έχει πειραματισθεί επί των αγίων, έχει αποδείξει την αλήθεια της μεθόδου, έχει καταντήσει σε αξίωμα, και έχει αναχθεί πλέον σε επιστημονική οδό. Διότι χιλιάδες εκατομμύρια άνθρωποι δια της μεθόδου αυτής βρήκαν την πνευματική υγεία και την πνευματική ισορροπία, η οποία δεν είναι τίποτε άλλο παρά η επιστροφή του ανθρώπου στο χώρο, στον τρόπο, στο αξίωμα, της πρώτης δημιουργίας του από τον Θεό, και εν συνεχεία της αναβάσεώς του στην κατάσταση της θεώσεως.

Είπαμε λοιπόν ότι η εκκλησία κατατάσσεται από ορθόδοξη άποψη στο χώρο της ιατρικής, διότι πρόκειται πράγματι περί ιατρείας. Και σε αυτό το νοσοκομείο, το πνευματικό, ο ιατρός δεν είναι άνθρωπος, αλλά είναι ο ίδιος ο Θεός, ο οποίος λειτουργεί, διακονεί τους ασθενείς ανθρώπους δια των αγίων του, οι οποίοι έχουν εμπειρία αυτής της θεραπευτικής οδού.

Από τη μικρή μου πείρα, την προσωπική μου ως ασθενής άνθρωπος, και από την πείρα μου ως ιερέας, μοναχός, μπορώ να πω ότι πράγματι είναι γεγονός ότι συναντούμε καθημερινά ολόκληρη αυτή την τραγωδία της διασπάσεως της ανθρώπινης προσωπικότητας. Και ανακαλύπτουμε ότι η αμαρτία είναι η μεγαλύτερη ασθένεια του ανθρώπου.

Λέω καμιά φορά και στον εαυτό μου και σε άλλους ανθρώπους, ότι θα ήταν ευχής έργον η αμαρτία να θεράπευε τον άνθρωπο· και σήμερα οι πιο πολλοί άνθρωποι θα ήταν όλοι υγιείς ή τουλάχιστον ευτυχισμένοι. Διότι σήμερα καταργήθηκε αυτή η έννοια και θεοποιήθηκε η αμαρτία, και άρα λοιπόν, αν κάνεις πράγματα τα οποία είναι παραβάσεις της κατά φύσιν δημιουργίας σου, θεωρούνται φυσιολογικά, ενώ αν αντιστρατευθείς, θεωρείται αυτό ότι είναι παρά φύσιν και ότι πρέπει να είσαι άρρωστος, για να μην κάνεις αυτά που κάνουν όλοι.

Όμως το παράδοξο είναι ότι, όσο απελευθερώνεται ο άνθρωπος, όσο επιτελεί αυτά τα οποία εθεωρούντο ή θεωρούνται αμαρτίες, περισσότερο εμπλέκεται σε μια άρρωστη κατάσταση, ο οποίος δεν μπορεί να βγει από μέσα. Και τελικά εάν η ψυχή του παραμείνει ζωντανή, τότε θα γευθεί πολύ πικρά αυτόν τον δρόμο, στον οποίο

μπήκε μέσα, και μετά πολλών δακρύων θα θελήσει να βγει.

Είδα εκατοντάδες ανθρώπους να κλαίνουν με μαύρα δάκρυα για τους καρπούς της αμαρτίας. Δεν είδα κανέναν άνθρωπο να κλάψει γιατί ακολούθησε τον δρόμο της εμπειρίας των αγίων. Αντίθετα ενώ στα μάτια του κόσμου φαίνονταν δυστυχημένοι, όμως η καρδιά τους ήταν γεμάτη με ουράνια χαρά και ανέκφραστη μακαριότητα, την οποίαν, ευχόμαστε πολλές φορές έστω ψήγματα, να είχαν οι άνθρωποι για να καταλάβουν πού τελικά ευρίσκεται αυτή η ευτυχία την οποία ψάχνουν.

Επειδή είπαμε για τη αμαρτία και τις συνέπειες της, θα πούμε και λίγα λόγια για το τί σημαίνει αμαρτία. Αφού λοιπόν ξέρουμε ότι τελικά βρισκόμαστε στην κατάσταση της πτώσεως του υπανθρώπου, του διασπασμένου ανθρώπου, του διασκορπισμένου, του ανθρώπου ο οποίος παρουσιάζει μέσα του πολλούς εαυτούς και πολλές θελήσεις και πολλές ενέργειες και ποικιλία νοοτροπίας.

Διερωτόμαστε γιατί λοιπόν μια πράξη να είναι αμαρτία; Και λένε πολλά παιδιά, γιατί πάτερ αυτό το πράγμα που είναι τόσο ωραίο, μας ευχαριστεί, είναι στα μάτια μας τόσο λαμπερό, δηλαδή όπως τα ωραία ρούχα μέσα στις βιτρίνες, η εκκλησία να έρχεται να μας απαγορεύει να το δοκιμάσουμε, μας απαγορεύει να το χαρούμε;

Δηλαδή η εκκλησία είναι τόσο σκληρή; Εμφανίζεται στα μάτια των ανθρώπων σαν μια κακή μάγισσα, η οποία δεν αφήνει τα μικρά παιδιά της να γευθούν και να χαρούν τη ζωή τους; Γιατί έτσι της κατέβηκε της εκκλησίας να πει, ας πούμε, ότι αυτές οι πράξεις είναι αμαρτία; Ή μήπως ο Θεός κάθισε και σκέφθηκε εκεί στον ουρανό που είναι και είπε: “να βγάλω μερικές πράξεις σαν αμαρτίες, για να τυραννώ τους ανθρώπους”;

Αυτές οι αντιλήψεις δόθηκαν στο μεσαίωνα στη δύση, και εν μέρει βρίσκονται και στο μουσουλμανισμό και έτσι εισχώρησαν και στο λαό μας. Στην ορθόδοξή μας παράδοση ουδέποτε υπήρχε αυτή η αντίληψη. Η αμαρτία είναι αμαρτία ως συγκεκριμένες πράξεις, διότι δεν είναι μέσα στη φύση του ανθρώπου. Διότι ο πρώτος άνθρωπος, ο Αδάμ, ευρισκόμενος στον παράδεισο, ευρισκόμενος στην κατά φύσιν δημιουργία του δεν έπραττε αυτά τα πράγματα, δεν λειτουργούσε κατ’ αυτόν τον τρόπο.

Οπότε η αμαρτία δεν είναι τίποτε άλλο, παρά τα συμπτώματα και η ίδια η αρρώστια. Και οι εντολές του Θεού, το να μην πεις ψέματα, να μην κλέψεις, να μη σκοτώσεις, να μην επιθυμήσεις, να μην κάνεις σαρκικές αμαρτίες, αυτά δεν είναι τίποτα άλλο παρά τα αντίδοτα και η θεραπευτική αγωγή, η οποία δίδεται ώστε ο

άνθρωπος να αποβάλλει από μέσα του αυτό το δηλητήριο της ασθένειας και να μπορέσει να λειτουργήσει κατά φύσιν.

Έτσι, με πολλή φιλανθρωπία και με πολλή αγάπη ο Θεός, εντόπισε την αμαρτία για να μας ευκολύνει· κατ' ακρίβεια ο Θεός δεν έπρεπε να μας δώσει εντολές, είναι προσβολή στην ανθρώπινη φύση οι εντολές. Γι' αυτό και όταν ο άνθρωπος υπερβεί, φύγει από την κατάσταση του δούλου, τότε καταργούνται και οι εντολές. Διότι όπως λέει και ο Απόστολος Παύλος "δικαίω νόμος ου κείται", στον δίκαιο δεν υπάρχει νόμος. Διότι πλέον ο δίκαιος λειτουργεί φυσιολογικά.

Δε χρειάζεται να του πει ο Θεός δηλαδή, να μη κλέβει, να μη λέει ψέματα, να μην αμαρτάνει. Διότι η φύση του πλέον λειτουργεί αρμονικά, και αυτή η ενάρετη ζωή είναι πλέον φυσική γι' αυτόν, και δεν χρειάζονται οι εντολές, μένουν μόνον τρία πράγματα: η πίστη, η ελπίδα και η αγάπη.

Η πίστη στο Θεό, είναι θεωρία, δεν είναι φιλοσοφία· είναι θεωρία, από το ρήμα θεωρώ-βλέπω, είναι όραση του Θεού, εμπειρία του Θεού.

Μένει η ελπίδα στην έλευση του Χριστού και στην είσοδο του ανθρώπου στη βασιλεία του Θεού. Και «μείζον πάντων η αγάπη», δηλαδή η ένωση, αυτή η ερωτική ένωση του ανθρώπου με το Θεό κατά την οποίαν ο άνθρωπος θεούται και ταυτόχρονα αγκαλιάζει κατά τρόπον απόλυτο ολόκληρη τη δημιουργία σε σχέση αγάπης, σε σωστή σχέση αγάπης ως άνθρωπος υγιής και θεραπευμένος από την αμαρτία.

Είναι γεγονός ότι ο άνθρωπος ζει μία τραγωδία μέσα του. Είναι η τραγωδία της διασπασμένης προσωπικότητάς του. Ο άνθρωπος (όπως είπαμε προηγουμένως), αποφασίζει να κάνει ένα έργο αγαθό· σε λίγο όμως πιεζόμενος από εξωτερικούς και εσωτερικούς παράγοντες, κάνει άλλα πράγματα από ό,τι θέλει· τον πιάνουν οι τύψεις, οι ενοχές, δημιουργείται μέσα του τρόπον τινά μία διάσπαση, άλλα θέλει και άλλα κάνει. Είναι τα συμπτώματα της αρρώστιας, της ασθένειας.

Όμως πρέπει να μάθουμε ότι η σχέση μας με το Θεό δεν είναι σχέση αναμαρτησίας, δηλαδή δεν είναι ότι εμείς θα καταστούμε από την πρώτη στιγμή αναμάρτητα όντα, και ηθικές προσωπικότητες τέλειες, ώστε από αυτά να βγαίνει μία χαρά η οποία έχει ως βάση τον εγωισμό και την οίηση. Η σχέση μας με το Θεό είναι σχέση αγάπης, σχέση παιδιών προς τον πατέρα τους. Και σχέση (για να πούμε την ορολογία των πατέρων), μετανοίας. Στην ορθόδοξη εκκλησία δεν υπάρχει αναμαρτησία, υπάρχει μετάνοια.

Η μετάνοια είναι δηλαδή αυτή η αίσθηση του ανθρώπου ότι όντως παραβαίνει την εντολή του Θεού, η οποία εντολή είναι η θεραπεία του και λειτουργεί

διεστραμμένα. Όταν αισθανθεί τη διαστροφή της σχέσεώς του, τότε αρχίζει να προσεύχεται. Αυτή η προσευχή είναι η εκζήτηση του ελέους του Θεού, της υπάρξεως του Θεού, διότι ο Θεός είναι πρόσωπο, ο Θεός δεν είναι ιδέα.

Ο Θεός είναι πρόσωπο και μάλιστα το κατ' εξοχήν πρόσωπο, βάσει του οποίου δημιουργηθήκαμε και εμείς. Και εάν οποιαδήποτε προσωπική σχέση στο κόσμο αυτό έχει δύναμη, φανταστείτε πόση δύναμη και πόση ένταση έχει, η προσωπική σχέση με το Θεό.

Όταν ο άνθρωπος μπει σωστά μέσα σε αυτό το χώρο της σχέσεως του με το Θεό, ανατέλλει μέσα του σιγά-σιγά αυτή η ισχυρή ελπίδα της αγάπης του Θεού. Παραβλέπει το γεγονός της αμαρτίας του, παραβλέπει το γεγονός της αποστασίας του, παραβλέπει το γεγονός της αρρώστιας του και έχει τη χαρά της ελπίδας.

Όπως ένας άρρωστος ο οποίος είναι μεν στο νοσοκομείο υποφέρει, πονά από τα τραύματά του, αλλά ξέρει ότι είναι στα χέρια ενός πολύ καλού γιατρού και το νοσοκομείο έχει πολύ καλά μηχανήματα. Υπήρξαν κι άλλοι πολλοί τέτοιοι άρρωστοι κι όμως όλοι έγιναν καλά. Έτσι με την ελπίδα ότι όλα θα πάνε καλά, αρχίζει να ανατέλλει σιγά-σιγά η χαρά μέσα του.

Η χαρά που δίνει ο κόσμος είναι χαρά εξωτερική διότι εξαρτάται από εξωτερικούς παράγοντες. Δηλαδή, εάν η οικογένειά μας είναι καλή, ευτυχισμένη, αν οι σπουδές μας πάνε καλά, εάν όλες οι εργασίες μας, όλες οι ενέργειές μας είναι καλά και πάνε καλά, αυτά όλα τα εξωτερικά επιδρούν στο εσωτερικό "είναι" μας συνήθως, και μας δημιουργούν ευχάριστες καταστάσεις, χαρά και ευτυχία.

Εάν τα εξωτερικά γεγονότα δεν πάνε καλά, συνήθως και η ψυχή μας συμβαδίζει· τότε και εσωτερικά δεν πάμε καλά. Όμως στο χώρο τον πνευματικό της εκκλησίας δεν συμβαίνει έτσι. Ανεξαρτητοποιείται ο άνθρωπος από την επίδραση του περιβάλλοντός του, είναι ελεύθερος από το περιβάλλον του, έστω κι αν όλα τα έξω πάνε κακά και τον απειλούν και τον συνθλίβουν. Κι αν ακόμα τον εξαφανίσουν από το πρόσωπο της γης, τότε αυτή η χαρά και η ειρήνη παραμένουν μέσα του διότι πλέον αποτελούν εσωτερικό γεγονός.

Είναι δηλαδή εκ των ένδον προς τα έξω, όχι εκ των έξω προς τα ένδω, διότι ακριβώς η χάρη του Θεού, η χάρη του Αγίου Πνεύματος, έχει τη δύναμη να εισχωρεί μέχρι το βαθύτατο "είναι" του ανθρώπου. Κι αυτό απέδειξαν οι άγιοι, οι οποίοι ενώ ήσαν καταδιωγμένοι, ενώ ήσαν φτωχοί, ενώ ήσαν μέσα στις ερήμους, μέσα στα σπήλαια, (τους μάρτυρες τους έτρωγαν τα λιοντάρια, τους έσφαζαν οι δήμιοι). Αυτοί οι άνθρωποι, ήσαν άνθρωποι ειρήνης, χαράς, οι οποίοι μπορούσαν να αγκαλιάσουν με απόλυτη αγάπη ακόμα και τους ανθρώπους που τους μισούσαν και

τους σκότωναν.

Όταν ο άνθρωπος μπει σωστά στη πνευματική ζωή, τότε από την πρώτη κιόλας ώρα αρχίζει να ανατέλλει μέσα του το φως της ελπίδας του Θεού. Όμως οπωσδήποτε έχουμε μια πορεία και αυτή η πορεία θέλει και αγώνα θέλει και υπομονή, θέλει καρτερία και προπάντων θέλει την πίστη ότι ο Θεός ως καλός ιατρός έχει στα χέρια του τη δική μας πορεία η οποία είναι μια συνεργασία της δικής μας ελευθερίας με τη χάρη και τη συνεργασία του Αγίου Πνεύματος.

Απόδειξη είναι ότι, ενώ πολλές φορές όλοι μας λένε ότι δεν πάμε καλά και αγωνιζόμαστε και δεν βλέπουμε τίποτα, εν τούτοις δεν βγαίνουμε έξω από την εκκλησία, παρά τα χάλια μας δηλαδή, παραμένουμε στον πνευματικό χώρο της εκκλησίας. Διότι υπάρχει μία μυστική έλξη, μία μυστική δύναμη μας συγκρατεί, παρ' όλη την αντίθεση που συναντούμε σε κάθε βήμα μας.

Οι αντιρρήσεις που αισθανόμαστε μέσα μας, φανερώνουν ότι είμαστε άνθρωποι. Κι αλλοίμονο αν δεν είχαμε αντιρρήσεις. Θα ήμασταν τούβλα δηλαδή. Κι άρνηση του Θεού, γιατί όχι; Ο Θεός μας έδωσε το δικαίωμα να τον αρνηθούμε, αλλά με καλό τρόπο, ώστε να τον ανακαλύψουμε βέβαια, διότι, τίποτα δεν είναι δεδομένο και δεν δέχεται ουδεμία αντίρρηση, ακόμα και η ίδια η ύπαρξη του Θεού.

Διότι πώς να πούμε, πώς μπορεί κάποιος να αξιώσει να δεχθείς το Θεό έτσι, χωρίς να τον ερευνήσεις; Αυτό το έκαναν στην δύση, ο μεσαίωνας το έκανε και γι' αυτό και τους έκαιγαν κιόλας. Βλέπετε η αίρεση, η απόκλιση από την ορθή δόξα περί του Θεού δε σηκώνει αντίρρηση. Σηκώθηκε ο Γαλιλαίος να πει ότι η γη δεν είναι ίσια αλλά είναι στρογγυλή και πήγε να τον κάψει ο πάπας γιατί; Διότι πριν, εξέπεσε ο ίδιος από την αντίληψη, την ορθή δόξα περί του Θεού.

Στην εκκλησία έχουμε έρευνα· οι μεγαλύτεροι ερευνητές ήταν οι άγιοι, που έφτασαν , δοκίμασαν όλα τα σημεία, ξεκίνησαν ακριβώς από αυτή την έννοια. Άραγε υπάρχει Θεός; Εάν υπάρχει Θεός, τότε να τον δοκιμάσουμε, να τον ερευνήσουμε, εάν δεν υπάρχει τότε να τον απορρίψουμε. Θα είμαστε πολύ ανόητοι άνθρωποι και πολύ κακόμοιροι άνθρωποι, εάν κάνουμε όλον αυτό τον αγώνα βασιζόμενοι σε μια πιθανότητα, ότι πιθανόν να υπάρχει Θεός.

Εάν δεν είμαστε όχι εκατό τοις εκατό αλλά ένα εκατομμύριο τοις εκατό σίγουροι της υπάρξεως του Θεού ως εμπειρίας στη καρδιά μας, τότε ποιος τρελός θα ήταν αυτός που θα ακολουθούσε το ευαγγέλιο και το Χριστό; Αλίμονο τότε, πράγματι είμαστε τρελοί οι άνθρωποι, να ακολουθούμε το Χριστό με πιθανότητες, ότι πιθανόν να είναι έτσι.

Εάν βέβαια η ευαγγελική ζωή, η ζωή της εκκλησίας ήταν: “ε, καλά εντάξει, δε

χάσαμε και τίποτα εάν είμαστε και σε κανέναν σύλλογο που τρόπον τινά δεν είναι σωστός, ε, και τί έγινε;” Δεν είναι έτσι τα πράγματα όμως. Η εκκλησία δεν είναι έτσι ένας σύλλογος που ανήκουμε εν μέρει. Στην εκκλησία ζούμε ολόκληροι ως υπάρξεις, οι οποίοι δεχόμαστε κατ’ απόλυτο τρόπο το Θεό μέσα μας.

Οπότε πρέπει οπωσδήποτε να δοκιμάσουμε εάν όντως υπάρχει ο Θεός· και υπάρχει ο τρόπος. Οι πατέρες μας, οι άγιοι της εκκλησίας μας, μας έδειξαν ακόμα και το όργανο με το οποίο θα ανακαλύψουμε εάν υπάρχει Θεός. Ποιο είναι; Είναι η καρδιά μας, το είπε ο Χριστός, “μακάριοι οι καθαροί τη καρδιά ότι αυτοί τον Θεόν όψονται”, το οπτικό όργανο, με το οποίο θα εντοπίσουμε, θα δούμε το Θεό, δεν είναι τίποτε άλλο παρά η καρδιά μας και μέθοδος είναι η κάθαρση της καρδιάς.

Οπότε εάν ένας άνθρωπος είναι άθεος, είναι πολύ καλά αν θέλει να δει το Θεό· τότε να μην ψάχνει να τον βρει με λογικά επιχειρήματα, θα του υποδείξουμε το δρόμο με τον οποίο τον είδαμε όλοι. Κι αυτός ο τρόπος και ο δρόμος, είναι η κάθαρση της καρδιάς του. Εάν καθαρήσει την καρδιά του και δεν δει το Θεό, τότε έχει κάθε δικαίωμα να τον απορρίψει. Διότι ο Θεός δεν υπάρχει βάσει της λογικής. Ένας άγιος, ο άγιος Συμεών ο νέος θεολόγος είπε ότι ο Θεός δεν υπάρχει, και δεν υπάρχει διότι δεν υπάρχει με κανένα τρόπο υπάρξεως που γνωρίζουμε εμείς. Είναι “ανύπαρκτος ύπαρξις” ο Θεός. Υπάρχει, αλλά δεν υπάρχει με τον τρόπο υπάρξεως όπως τον αντιλαμβάνεται ο κόσμος. Ο Θεός δηλαδή δεν γίνεται αντιληπτός με τη λογική, δια της φιλοσοφίας, αλλά με την εμπειρία· όταν αποκτήσεις εμπειρία του Θεού τότε ο νους μπορεί να εκφράσει αυτή την εμπειρία.

Κοίταξε παιδί μου να σου πω, δεν είναι θέμα ανθρώπων, είναι όλοι καλοί άνθρωποι, είναι θέμα ιστορικών ξέρες, αυτό το πρόβλημα. Να σας πω με λίγα λόγια γιατί είναι ιστορικό, διότι όπως και η ιστορία που μαθαίνουμε στα σχολεία μας είναι λάθος κατά πολύ και είναι γραμμένη από τους δυτικούς και είναι γραμμένη όπως τους συμφέρει και εμείς πήγαμε και τη μεταφράσαμε και τη διαβάζουμε τώρα.

Κατά τον ίδιο τρόπο και η θεολογία είναι επηρεασμένη από τη δύση κατά ένα μεγάλο μέρος. Διότι μετά την απελευθέρωση της Ελλάδος από τους Τούρκους, υποδουλώθηκε στους Βαβάρους. Η υποδούλωση στους δυτικούς ήταν χειρότερη από την υποδούλωση στους Τούρκους. Τότε ιδρύθηκε το πανεπιστήμιο των Αθηνών.

Το πανεπιστήμιο Αθηνών ίδρυσε τη φιλοσοφική και θεολογική σχολή. Αυτοί που το ίδρυσαν ήσαν Βαβαροί, άνθρωποι δηλαδή δυτικοί, με δυτικό τρόπο σκέψης οι οποίοι νόμιζαν ότι η ορθοδοξία ήταν για τους γύφτους. Έτσι νόμιζαν ότι η ορθοδοξία ήταν γύφτικο πράγμα, ενώ η φιλοσοφία του ορθολογισμού και η

θεολογία του ορθολογισμού, ανήκε δηλαδή στα αριστοκρατικά πνεύματα.

Και έτσι όλοι πήγαιναν και σπούδαζαν στα δυτικά πανεπιστήμια. Μάθαιναν την ιστορία, τη θεολογία και τη φιλοσοφία από τους δυτικούς, τα έφερναν σε μας και άρχιζαν να παράγονται από το πανεπιστήμιο Αθηνών οι καθηγητές μας που όλοι αυτοί, τρόπον τινά, αποτελούν τα φώτα. Και έτσι είχαμε πολλά άρρωστα συμπτώματα στο χώρο της Εκκλησίας και γενικά στη νοοτροπία.

Βέβαια δεν είναι εύκολο ούτε δυνατόν από τη μια στιγμή στην άλλη να γίνουν αλλαγές. Όμως είναι μεγάλη η ευλογία του Θεού, ότι εδώ και αρκετά χρόνια άρχισαν να εκδίδονται τα έργα των πατέρων, οι πηγές δηλαδή της ορθοδόξου παραδόσεως. Και ταυτόχρονα και ιστορικές πηγές και τα έργα των φιλοσόφων των αρχαίων, και έτσι τώρα αρχίζει σιγά-σιγά πλέον η επιστροφή στην αυθεντικότητα.

Διότι μπορούμε να πούμε ότι, (ας το πούμε για την δύση, ας μη το πούμε για εμάς), η αθεία της δύσεως ήταν το αποτέλεσμα της θεολογίας και η δυτική εκκλησία έφερε σαν γνήσια παιδιά της τον αθεισμό. Διότι όταν ζήσει κανείς, όταν μπει κανείς μέσα στο δυτικό χώρο ευσεβείας δεν μπορεί να γίνει τίποτε άλλο παρά ένας άθεος ή ένας διεστραμμένος θρησκευτικά άνθρωπος.

Κι έτσι δημιούργησαν και τον τύπο του θρησκευτικού ανθρώπου, και καταστήσαμε ένα διάστημα, να έχουμε τύπο θρησκευτικού ανθρώπου. Δηλαδή για να είσαι άνθρωπος της Εκκλησίας πρέπει να φοράς αυτά τα φουστάνια, αυτά τα παντελόνια, αυτά τα μαλλιά, αυτά τα γυαλιά, αυτές τις κάλτσες και αυτά τα παπούτσια. Εάν δε φορούσες αυτές τις κάλτσες τότε δεν πήγαινες στο παράδεισο!

Ευτυχώς στη Κύπρο δεν είχαμε πολλά τέτοια συμπτώματα, είμαστε μακριά από το χώρο εκείνο. Όμως δεν είναι θέμα ανθρώπων, δε φταίνε οι άνθρωποι, είναι ιστορικό το γεγονός τούτο, δηλαδή, η υποδούλωσή μας στη δύση. Γι' αυτό ξέρετε ότι τελικά ο Θεός μέσα στη πρόνοιά του μας υπέταξε στους Τούρκους, κι όχι στους Φράγκους.

Διότι αν συνέχιζαν οι Φράγκοι να κρατούν την Κύπρο και τον ελληνικό χώρο, τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία, το Βυζάντιο, (το λεγόμενο Βυζάντιο το οποίο δεν ονομάστηκε ποτέ Βυζάντιο, αλλά οι Δυτικοί το ονόμασαν Βυζάντιο και το λέμε και εμείς), Δε θα υπήρχε τίποτα. Οι Τούρκοι βέβαια μας έκοβαν τα κεφάλια μας· μας ταπεινώναν, αλλά δεν χάσαμε την ορθόδοξη παράδοσή μας και την ιστορία μας, ενώ οι Φράγκοι θα μας τα διέλυαν όλα δεν θα υπήρχαμε κατ' ουδένα λόγο.

Και γι' αυτό το λόγο είναι μεγάλη η ευθύνη, ευθύνη σε σας, που είστε νέα παιδιά και σπουδάζετε ώστε να μάθετε να ερευνάτε σωστά, τις ρίζες την παράδοση, τον τόπο αυτό. Διότι αν ερευνάτε σωστά και είστε καλοί επιστήμονες, τότε

οπωσδήποτε θα ανακαλύψετε αυτόν τον μεγάλο πλούτο της ορθοδοξίας, τον οποίον ανακαλύπτουν σήμερα ευτυχώς και δυτικοί.

Σήμερα το να μιλά κανείς περί της ορθοδοξίας στη δύση είναι της μόδας. Ένας μοναχός, ένας ασκητής, ένας ορθόδοξος άνθρωπος στη δύση, είναι ένα γεγονός το οποίον αποτελεί αντικείμενο πολλών παρατηρήσεων και πολλής μεγάλης ερεύνης. Διότι ανακάλυψαν επιτέλους ότι η ορθοδοξία είναι εμπειρία, και η εκκλησία του Χριστού είναι εμπειρία.

Γιατί νομίζετε στη δύση έχει πέραση σήμερα το Ισλάμ; Το Ισλάμ είναι μια κτηνωδία. Τί είναι το Ισλάμ; Είναι μια κτηνωδία απέραντη. Όμως επειδή δίδει εμπειρία έστω και της κτηνωδίας, γι' αυτό πάνε εκεί, διότι οι άνθρωποι σήμερα, θέλουν εμπειρία και όχι φιλοσοφία, δηλαδή στοχασμό.

(Απομαγνητοφωνημένη ομιλία)